

Aluehallitus 28.11.2022 § 182

§ 182

Omaishoidon tuen palkkiot 1.1.2023 alkaen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Suominen Tuula

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää hyväksyä

1. esityksen mukaiset hoitoisuuden mukaan porrastetut omaishoidon tuen palkkioluokat 1.1.2023 alkaen seuraavasti:

- palkkioluokka 1: Päivittäinen toistuva hoidon tarve 423,61 euroa/kk;
- palkkioluokka 2: Ympäri vuorokautinen hoidon tarve 847,22 euroa/kk;
- palkkioluokka 3: Erittäin vaativat vaiheet 1474,98 euroa/kk;

2. esityksen mukaiset sijaisomaishoitajille maksettavaksi palkkioksi 1.1.2023 lukien 89,44 euroa/vrk ja

3. palkkioiden tarkistamisen 1.1.2023 voimaan tulevan indeksitarkistuksen mukaisesti.

Käsittely

Pöytäkirjaan merkittiin, että tämän asian taloudellisia vaikutuksia käsiteltiin yleisesti osana asian ”§ 180 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman hyväksyminen” käsittelyä.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuen järjestämisestä säädetään laissa omaishoidon tuesta (937/2005). Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoitamista omaisen tai muun läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä hoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jota hyvinvointialue järjestää sitä varten varaamiensa määrärahojen puitteissa.

Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrästä ja alimmista hoitopalkkioista säädetään omaishoidon tuesta annetussa laissa. Alin omaishoidon tuen hoitopalkkio vuonna 2022 on 423,61 euroa

kuukaudessa ja raskaan siirtymävaiheen hoitopalkkio on 847,22 euroa kuukaudessa.

Nykytilassa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien omaishoidon tuen palkkiomalleissa on suurta vaihtelua (Taulukko 1) ja omaishoidon tuen myöntämisen perusteet on määritelty kuntakohtaisesti. Omaishoidon tuen asiakkaista n. 40 % saa omaishoidon tukea vammaispalvelujen järjestämänä ja n. 60 % ikääntyneiden palveluista. Palkkiokustannukset ovat vuositasolla yhteensä n. 18,8 milj. euroa.

Taulukko 1. Omaishoidon palkkioluokat 2022

Palkkio-luokka	1	2	3	4	5	Asiakasmäärä / kk
Espoo	465,89	847,21	1835,11			1486
Kirkkonummi	423,61	576,77	809,73	1061,96	1474,98	229
Lohja	423,61	584,75	847,22	1200,00		311
Kauniainen	465,89	847,22	1835,07			80
Raasepori	423,61	573,44	847,22			300
Siuntio	423,61	586,25	847,22	1401,83		57
Inkoo	423,61	591,78	847,24	1396,73		45
Karviainen	434,96	632,44	853,38			146
Hanko	423,61	639,51	900,72			80
Yhteenveto		423,61-465,89 euroa/kk	573,44-847,22 euroa/kk	809,73-1835,11 euroa/kk		yht. 2734
Keskiarvo		444,66 euroa/kk	741,30 euroa/kk	1138,22 euroa/kk		

Omaishoidon tuen kohdentamista ohjaavat omaishoidon tuen myöntämisen perusteet. Esityksen lähtökohtana on yhtenäistää myöntämisen perusteet kolmeen hoitoisuusluokkaan (aiemmin 3-5) ja luopua prosentti- ja euromääräisistä palkkion alennuksista (ollut käytössä mm. Espoossa arviolta alle 30:llä asiakkaalla esim. runsaiden kotihoidon palvelujen käytön johdosta). Lisäksi on esitetty kolmen vapaavuorokauden myöntämistä kaikille omaishoitajille (lakisääteisesti 2-3 vrk/kk, jota on sovellettu Espoossa, Raaseporissa, Hangossa ja Inkoossa).

Omaishoitajien palkkioesityksen valmistelussa on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoisia palkkiotasoja ja niiden kustannus- ja yksilövaikutuksia. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle esitetään kolmea hoitoisuuden mukaan porrastettua palkkioluokkaa. Esityksessä tavoitellaan mahdollisimman kustannusneutraalia omaishoidon tuen palkkioiden harmonisointia tilanteessa, jossa harmonisointi on välttämätöntä tehdä asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle yhtenäisiksi omaishoidon palkkioiksi esitetään seuraavat porrastetut palkkioluokat:

- palkkioluokka 1: Päivittäinen toistuva hoidon tarve 423,61 euroa/kk;
- palkkioluokka 2: Ympäri vuorokautinen hoidon tarve 847,22 euroa/kk;
- palkkioluokka 3: Erittäin vaativat vaiheet 1474,98 euroa/kk.

Sijaisomaishoito

Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajan vapaan ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä sijaisomaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen (Laki omaishoidon tuesta 937/2005 § 4a) Sijaisomaishoito on yksi vaihtoehto omaishoitajan vapaan järjestämiseen. Sijaisomaishoidon palkkion määritykseen ei ole lakisääteisiä minimejä, vaan hyvinvointialue voi määrittää palkkion tason.

Nykytilassa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien sijaisomaishoitajien palkkioissa on suurta vaihtelua (Taulukko 2). Osassa kuntia on käytössä vain yksi palkkiotaso ja osassa kunnista palkkiot on porrastettu hoitoisuusluokittain. Lisäksi Espoossa on maksettu erillistä kulukorvausta, jos hoito tapahtuu muualla kuin hoidettavan kotona. Näin ollen vaihteluväli on 23,77-111,52 euroa/vrk.

Taulukko 2. Sijaisomaishoitajien palkkiot 2022.

Palkkio	1	2	3	Huomioitavaa	Sijaisomaishoitajien määrä
Espoo			89,44	Lisäksi kulukorvaus 22,08 euroa/vrk, jos hoito muualla kuin hoidettavan kotona ja vammaispalveluissa eri palkkio, jos hoito kestää yli 14 vrk.	267
Kirkkonummi			77,51		49
Lohja			71,87		68
Kauniainen	56,63	82,66	113,16	Hoitoisuusluokan mukaan	4
Raasepori			67,89	Lisäksi alle 12h palkkio 33,95	51
Siuntio				Tiedot puuttuvat	12
Inkoo				Tiedot puuttuvat	10
Karviainen			72,12		36
Hanko	23,77	35,93	59,92	Hoitoisuusluokan mukaan	3
Keskiarvo			78,35		yht. 500

Sijaisomaishoidon nykyisistä kustannuksista ei ole saatavilla täsmällisiä tilastoja, sillä omaishoidon vapaiden tilastoinnissa sovelletaan vaihtelevia käytäntöjä eri kunnissa. Vapaiden käyttö vaihtelee hyvinvointialueen kunnissa siten, että 26-80 % omaishoitajista käyttää myönnettyjä vapaita ja osa heistä käyttää vain osan vapaista. Sijaisomaishoidon todellisiin kustannuksiin vaikuttaa myös, peritäänkö palvelusta asiakasmaksua.

Nykytilassa Espoo ja Karviainen perivät sijaisomaishoidosta asiakasmaksua, muut kunnat eivät.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle esitetään sijaisomaishoidon vuorokausipalkkioksi Espoon sijaisomaishoitajien palkkiotasoa 89,44 euroa/vrk ja asiakkaalta peritään lain mukainen omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisen palvelun asiakasmaksu.

Perustelut

Esityksessä tavoitellaan mahdollisimman kustannusneutraalia omaishoidon tuen palkkioiden harmonisointia tilanteessa, jossa harmonisointi on välttämätöntä tehdä asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi. Esitettyjen omaishoidon tuen palkkiotasojen seurauksena yli puolella omaishoitajilla hoitopalkkio pysyy ennallaan tai nousee. Omaishoidon tuen myöntämisperiaatteiden yhtenäistäminen saattaa vaikuttaa omaishoidon palkkioluokkaan, mutta omaishoidon palkkion suuruus voi muutoinkin aina muuttua omaishoidettavan hoidon vaativuuden ja sitovuuden muuttuessa.

Valmistelun perusteella palkkioiden yhdenmukaistaminen nostaisi omaishoidon tuen kustannuksia hyvinvointialueella arviolta noin 1 270 000 euroa vuositasolla. Arvio on kuitenkin suuntaa antava.

Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi ei mahdollista, koska kustannuksiin vaikuttaa esimerkiksi eri palkkioluokissa olevien asiakkaiden määrä.

Esityksellä sijaisomaishoitajien palkkioista tavoitellaan sijaisomaishoidon vahvistamista ja kielteisten yksilövaikutusten minimoimista.

Sijaisomaishoito on muita palvelumuotoja edullisempi tapa järjestää omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen palvelu. Harmonisoinnin seurauksena suurimmalla osalla sijaisomaishoitajista palkkio nousee.

Esitetyt omaishoidon tuen palkkioiden määrät ja sijaisomaishoitajien palkkiot on tarkistettava kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Tarkistukseen tarvittavat elinkustannusindeksin tiedot vuodelle 2023 on saatavissa joulukuussa. Nyt päätettäviin omaishoidon tuen palkkioihin ja sijaisomaishoitajille maksettaviin palkkioihin tulee tehdä indeksitarkistuksen mukaiset korotukset vuoden 2023 alusta.

Hallintosäännön § 140 mukaan aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Liitteet

Oheismateriaali

- Omaishoidon palkkiot

Tiedoksi

Päätöshistoria